Euzkotar umien aldez

Neure ikastolako mutiltxo baten edestia

(Amaya)

"Umeak itz jakintsu mueta gustiak dakiz, ludiko notin gutxik ulertzen bai dizkiote ere. Zerbaitegaitik ordea ez du iñoiz itzik egin nai."

Tagore.

Baña Kistaŕ Ikastidea euzkeraz, egunian-egunian berak onduen jakiten zuan.

Eta larunbatetan Goizparki edo Evangelio'a ere bai, euzkeraz azaltzen genduan da. (Gauŕ, zoritxaŕez, gure eŕiak ordaindu ta atzeŕitaŕak agindu egiten dituzten gure ikastoletan, eragotzi digute gauza abek geure umetxoari erakustea.)

Eta ikastolako umiakin jai polit bat egin genduan batean, mutil onetxek egin zigun euzkeraz itzaldi bikain edeŕ bat.

Nere ikastolako eta beste ikastoletako umiak eta umien gurasuak aŕituta gelditu ziran Baŕutia'taŕ Eŕupin'ek egin zuan izaldiaz.

Ziuŕ-ziuŕ nago, euzkeraz erakutsi ba'zi tzayon, nere ikastolako umerik auŕeratuena izango zala, berez burutsua ta argia zan ta.

Oso mutil ona zan, eta beti neuri begira neukan, ia ezeŕ agintzen ete nion pozik egiteko. Iñoiz loretegia ondo ipintzeko edo agintzen ba'nion ¡Aren poza!

Bai, edeŕkitxo ipiñi oi-zuan, belaŕak atera, oŕi igaŕak ebaki, luŕa atxuŕtu, ura egin... ¿Nork ezagutu ikastolako loretegitxoa Baŕutia'k ondo ipintzen zuanean?

Amaitzean, pozik begiratu oi-ziran. Pozik eta aŕo.

"¿Ikusten al dezu neuk al detan lana eskatzen dirazunean zein edeŕki egiten detan?" esanaz bezela.

¿Ikusten aldezu zelan, "Pretérito pluscuamperfecto" ta "Modo potencial, simple o imperfecto", ta oŕelako gauzak izan ezik beste gañeuntzeko esaten dizkatzunak zein edeŕki egiten ditutan?" esan nai bazeukean bezela.

¡Mutiltxo gixajua!

Nik ez nion iñoiz aseŕerik egin, ez nion egundo aŕpegi txaŕ bat jaŕi. Ondo nekian ba bere baŕuan gertatzen zana.

Berak ere maite ninduan, azkaŕa izanik, ikastolako bere zoritxaŕen eŕurik nik ez neukala igertzen zualako.

Eŕua, ikastolatik at eta nere gañetik zeuden beste batzuena zala bai zekian noski.

卐 卐 卐

Baña egun batean, mutiltxo onen zoritxaŕak baŕua ikutu ziran.

Eta eŕuki aundia nabaitu nuan neure biotzean neure eledun ume arentzat.

Euzko-gogoa ain sendoa zuan ume arentzat.

Bere odolean aneika ta aneika euzkotaŕ asaben zintzotasuna zeraman ume arentzat.

Berak ezekielarik euzkera maitetasuna ain biotz baŕuan zeukan ume arentzat.

Eta neurekiko esan nuan: "¡Au amaitu da! ¡Oneraño eldu gera baña auŕerantz geyago zirkiñik ere ez! ¡Geldi ementxe!

Auŕerantzean mutiltxoari esaten nion: —Ume, eŕderazko aditza jakin ez dezun aŕen ez gelditu gero beste umiakin batera jolasera erten gabe.

—Beste gauza bat ere ez du onek jakin—esaten ziran bere aldameneko lagunak.

—¿Zeŕ ba?

—Ia Andujar, Jaen da Sevilla mahomataŕai nor eŕegek kendu zizkioten.

Baña nik erantzuten nion: —Etzako ardurarik, ume. Ori gora bera juan bestiakin batian jolasera.

Argentina lateŕiko zelayetan da gauŕ mutil au.

Ikusten detan gustian, bere amak esaten dit, gustiz idatzi luzeak eta edeŕak euzkeraz egiten dizkiola, ta neretzat eskumuñak beti bialtzen dituala.

AŔITOKIETA.

ERRIJETATIK

AZPEITIA

GABEKO ZARATAK.—Aspaldi oeneta igande gabetan balez ere Sekulako zaratak nabaitzen dira gura eŕian. Gauzavan (serenoai) beaŕ zayon begirapena galdu egin diote notin talde batek beintzat. Izunak (multak) leperatu zaizkioten aŕen jo beaŕ litzaken bidetik jotzen ez dalako, izun oyek ordaindu gabe utzita len baño areago zarata ateratzen da. Eta onek ezin lezake iraun. Sentzuduna danak gaitzetzi baño ezin lezake. Bat edo beste baño erabaki gogoŕak artu beaŕean daude gure agintariak. Oraindaño bezela usten bada zaratatzaleak nai duten guzia egingo bai dute. Oŕegatik gauzaya eskubide osoa eman beaŕ zayote. Eta noiz bata izan naiz bestea izan gogoŕ zigortu dezatela. Beste biderik ez degu ikusten. Biztanleak lo lasai egiteko eskubidea bai dute. Eskubide ori, agintariak zaitu beaŕ. Entzungo ote gure eskaera? Bayetz uste degu.

ANTZEŔKI BAT ATZERATU.—Igande onetan Euzko-Etxea'ko antzeslariak antzeŕki-jai bat eratu nai zuten. Antzez ari baten eziñagatik ezin eman izan da Areto jabean aldetik eragozpentxo batzuek sortu zaizkigute datoŕen igandean antzeŕkizun ori emateko. Uŕengo ilerarte ezin antzeztu izango degu. Orduan eŕeztasun guziak izango ditugula bai digute. Eta itxoin egin beaŕ. Ikusnayaz daudenak ere lasai egon bitez. Garaiz adieraziko degu noiz izango dau.

EZKONTZAK.—Datoŕen ilean ezkonduko emen dira Alberdi'taŕ Anastasi ta Astigaŕaga'taŕ Joseba eŕitaŕ mutil-onezkatil ezagunak.

Baita ere abeŕtzale gastea dan Eŕazkin 'daŕ Kepa Altza'ko neskatil polit Eŕauzkin'daŕ Josebe'kin. Orobat, abeŕkide lagun Odriozola'taŕ Domeka, Altzola'ko anderaño lirain batekin, lasteŕ ezkontzekoa omen da. Guziai nere zorionak.

DABILTZANAK.—Valladolid'en azterketa on batzuek eginda, Aizpurua'taŕ Ezekel ta Margariŕe, abeŕtzale zintzoak etxeratu dira.

Gazteiz, Komillas ta Satuŕaran'era joan dira, Goenaga'taŕ Peliken, Arana'taŕ Paskal, Aŕieta'taŕ Joseba Mirena ta Amenabar jaupari gayak.

Donostia'ra ta irakasleme ikastaroak jaŕaitzera Aizpuru'taŕ Aurkene abeŕkide ona.

Madrid'a Usabiaga'taŕ Joseba Lon euzko-ikasle gastea. Guzioi egonaldi on bat ta aurtengo ikastaroa zorunduna izan dediŕa.

Zaragoza'n izendu ziran Oyartzabal'daŕ Andoni endore jauna ta bere seme Bernarta.

Donostia'k etoŕi da Aramendi'taŕ Miren neskatil polita

KIROL.

卐 卐 卐

GASTETXOEN IBILALDIA.—Pozgaŕia benetan, igandean eŕiko gastetxoak, 100 inguruk, Gernika. Sukaŕieta ta Bermeo'ra egindako ibilaldia.

Auŕegunetik Euzko-Etxea'ko txistulariak txaideak alaitu zituzten. Eŕiko gastetxo gustiak jaŕaitu zioten.

Igandean, Goiko Jaun ona biotzetan artu ta jaupa entzun ondoren bi belbil aunditan irten gidan. Zestona, Deba, Ondaŕoa, emen txalo ta gora igaroaz, Lekeitio ta Gernika. Zugaitz donea ta eŕiari ikertaldi bat "Ibaigane" azkaŕa erakusle genduela.

Sukaŕieta. Sabin'en ilobi auŕean, Aita Pantzeskataŕ batek ilotoi (responso) bat esan ta gastetxoak otoi zer egiten bitaŕtean, Agiŕe'taŕ Pantzeske'k lore txoŕta bat ilobi gañean ipiñi zuan. Bukatutakoan, Arotzena'taŕ Iñake'k Azpeitia'ko gastetxoen izenean itza zuzendu zuan. Gastetxoen begietatik malkoak ugari ixuri ziran.

Bermeo. Emen egin ziguten aŕera ikusgaŕia benetan. Eŕi osoa guri itxaroten. Zuzenean, bazkaltzera. Berandu bai zan.

Ondoren bertako Batzoki zoragaŕiari (Euzkadi'ko edeŕena) ikustaldi bat Azpeitia 'ko txistulari gastetxoak erestaldi bat eman zuten. Enparantzan, ezpatadantzari ta gorularien dantzaketa egin zuten auŕeskuakin amaituaz. Danak oso txalotuak izan ziran. Eŕiari bira osoa emanerazi ziguten ta... beŕiro etxeruntz. Bi mila ta geyago abeŕtzalek gure belbiletaral-agun egin ziguten. Txalo ta gora aŕtean agurtu giñan. Eŕi onetako anai maitasunakin aŕituta. Beti, asko bada-ere, ez genduelako beñere ainbeste uste izan. Gernika, Durango'ko Batzokia'ri ikustaldia, Eibar, Elgoibar zeaŕ, ete gabeko "gora" ta "gora" aŕtean bederatzietako gure etxokora eldu giñan.

Ezin genezake, eskeŕik biozkoŕenak emaz gabe utzi, ibilaldi onetan lagundu ziguten gustiai. Batez ere, Forua'ko "Ibaigane" Sukaŕieta'ko abeŕtzale emakume jatoŕari ta Bermeo'ko "Urkidi", "Itxosua" ta auekin Bermeo'ko eŕi osoari. Abeŕiak ordainduko zaituzte.

UROLA.

Uaŕa.—Idazle baŕija zaitugun "Urola" gastia, O'taŕ J. Azpeitia'ko eŕija abeŕtzaletutseko maiz idatzi.—L.

MOTR'KO

ELGOIBAŔ'EN.— Igaro dan igandian Euzkel-Idazlien batzaŕa zala ta eldu giñan gu ere Elgoibar'era. Eldu giñan bezin lasteŕ, abiatzen gera "Butron gora" "Mirentxuk" zer bazkari jaŕi ote zigun jakin nairik, baño askok "xaltxa" usai edeŕa nabaitzian, "Mirentxu,,'ri galdetu beaŕik ez gendun ixan, zer jaŕi zuan jakiteko.

Batzokira eltzen gera ta "Luzeaŕ,,'ek ziona: Soñez gutxitxo bagera ere uste det gogoz geyenok emen gerala; bai igaŕi ere, ezin zenbatu ala uŕutidazki irakuŕi zitun lendakariak. Batzaŕa beŕiz, labuŕ xamaŕa genduen. Araudi gayari saŕtu lezayoken iritziak aldeztu ta Bein beñeko batzoŕdeari txalo bat eskeñi ondoren bukatzen da batzaŕa. Beriala guziak "Mirentxu" nera zein baño zein pizkoŕago, nunbait "plakeziakin" egon jendaa, "Plakesiakin" bagendosan ere uste det bapo bete giñala, bazan ianaria ugari. Bapo bazkaldu ondoren beŕiro Batzokira akeita artzea, "Abeŕi" urte betetzea izanik "kopakua" aren kontura gendun. Gero ¡ura za numoria!, jakiña, oŕela bazkaldu ta "Abeŕi,,'ren kontura "Domec" botelia "xiplatu" ondoren ez da "milagro" alako umoria eukitzia", ta umorerik onenian gendozela, ara, nun entzuten degun bultzien etoŕerako, geltokiko txilina. Guziok zalaparta bizian juan eta sartzen gera bultzian "justo" "justo".

Idazle mordoxka bat aguŕtu genduen, ta ayetako bat "Lauaxeta" jauna, ordia bera ez dakik gogoratuko dan ¿Ez ote zera gogoratzen nola Batzoki'ko atarian bi mutil gasteri (au esan beaŕa mutil gastiak gerala) bostekua estutu ziozun? Bada aye biyak "Gurutz-ondo" ta "Andoni" ziran.

EZKON DEYAK.—Igandian, lenbiziko aldiz deituak izan ziran: Alziskueta'taŕ Domeka, Basurko'taŕ Ixidore'kin, Baŕenetxea'taŕ Eŕamun, Etxaburu'taŕ Honike'kin ta Zabala'taŕ Miren, donostiaŕ batekin. Artu guziok neure zorion agurik biotzetzikuena.

JUN-ETOŔIAK.— Emen agurtu degu, Donostia'tik etoŕita: Aŕieta'taŕ Andeŕ ta bere emastea.

Udaldia emen igarota, Gazteiz'ko apaiztegira jun dira. Aŕuti'taŕ Eŕapel, Andonegi'taŕ Andoni, Mendizabal'daŕ Seber ta Alesander'taŕ Usobiaga'taŕ Joseba Andoni apaiz gayak.

ANDONI.

Uaŕa.—Igandian Elgoibar'en ixan gintzanian argi esan biaŕ zeusten nortzuk zintzaen, berez ezin jakin neikelako. Gomutan dot batzokiko atadijan aguŕtu nebazala gaste dotore ta argi bi. ¿Zubek ezta? Motriko'ko idazle treḃiak zarie. Zubekan itxaropen andija dogu, gastiak eta azkaŕak zarielako. Ekin lanari.—L.

MENDARO

"ZEBAIN" IL.—"El Dia,,'ko euzkal-oŕian "Luzeaŕ,,'ek eman zigun izper beltzak, naigabeturik utzi gaitu. Euzkal-idazle anai yayo bat gutxiago.

Itziaŕ'ko E. A. B.'ren askunde egunean ezagutu genun. Aren egun artako itzauŕe mamatsua! Gero il gutxi baŕu "Abeŕi,,'ren omenaldi egunean beŕiro alkaŕekin egon giñan. ¡Egun artako aguŕa, azkenekoa beaŕ zuala esateak ere!

Bere sendi ta itziaŕ anai-aŕeba gustiak nere samin aguŕa ar bezate. Otoi aren gogo aldez.

DABILTZANAK.—Donostia'n egun batzuek igarota etoŕi dira eŕi onetara Zuluaga'taŕ Miren ta Karmele emengo andereño liraňak.

—Elgoibaŕtik etoŕita emen agurtu degu. Gorostiza'taŕ Markele. Ongi etoŕiak.

ELEIZKIZUNAK.—Urtero bezela igandean asita il guzian izango ditugu Ama Agurtzakoaren elizkizunak. Otoi, aŕen, irakuŕle.

KAIKU.

MUNGIA

Bizkai-Buru-Batzaŕa'ren agindua betetako asmoz, Mungia'ko Emakume-Abeŕtzale-Batza'ko Bazkintza artezkarijaku erabagi dau, datoŕen ilian asita eta bere bazkidientzako jaxozain, sukalde ta jostura ikastaruak, zabaldutia onetara bananduta.

Gaxozain: Astaŕtia ta ostirala gabeko 7'retatik 8'retara.

Sukaldea: Astelena ta egubena gabeko gabeko 7'retatik 8'retara

Jostea: Larunbata ta Egubaztena gabeko 5'retatik 6'retara.

Ikastaro onetara juateko asmua dabenak E. G. baldintzak ikusi leikez ta ila onen 10'etik 20'ra bitaŕtian ixenak emon biaŕ dabez.

Auŕeko uŕtietan lez auŕten be asiko da gastetxuentzako eguneroko euzkel ikastarua ta onek be E. G. ixena emon biaŕ dabe. Eurori obeto begiratuteko dei egiten yake al daben emakumiai, alegindu daŕezala gastetxuen ikastaro onetara juaten. Irakastetza onetarako gertetan diranak emon ixena emon dagiela.

Bazkintza-artezkarija.

Deunen bixitza

Borja'tar Pantzeska deuna, Josu'ren Lagundikoa

Sendi ospatsu batekoa zan Pantzeska deuna. Gandia-urian jayoa. Uri onen izenak emon eutsen aren auŕeko dukeai goi-izena.

Txikitandik igaŕi zitekean Pantzeska'k ospa ta onura aundiak erakaŕiko autsozala Doibatzari. Ain zan ona ta apala; ain ziran oargaŕiak aren bizitasuna ta bizkoŕtasuna. Idoro al-izan eben gizonik gaituena ipiñi eutsoen gurasoak irakasle; jakintzan eta ondasunean gastea sendotzeko laingoa. Amaŕ urtedun zala il yakon bere ama. Au zala-ta. oŕatio, ez eutson negaŕari burua emon; ildurari ta soñaren laztasunari baño.

Sendiaren izenari egokionez. aitak Bostkaŕen Karla Kaisaŕaren jaŕaigoan sartu eban semea. Bakaldurietako bizitza ta batezbe bakaldunen jaŕaigoan dabiltzanena ez da izan oi garbitasunean eta ondasunean luzaroan irauteko biderik onena. Amazazpi urte eukazan ordun Pantzeska'k eta jatoŕiak era gustietariko gaitasunak oparo ixuri eutsozan. Jaikia zan, arpegi edeŕekoa; joeran biguntasuna ta egokitasuna erabilana. Ez eban, alere, iñoiz doai ugari oŕeikatik aŕokeririk erakutsi. Apalki jokatzen zan beti. Eta galtzorian aurkitzen zanian sendo irauteko, ikurtonetara zaletu zan.

Bidezkoa zanez, gaste onek bereala irabazi eban kaisaŕaren biotza eta batezbe kaisaŕemearena. Onek maitasun ori zelanbait adiarazi nairik, bere jaŕaigoan ebilan anderetxo edeŕ batekin Pantzeska ezkondutia nai izan eban; Castro'taŕ Lonore zan anderetxo au; eŕegiñaren jaŕaigoan ebiltzanetan emakumerik edeŕeetakoa bai zan eta, gañera, eŕegiñak, alaba lez, maite eben. Kaisaŕak be abegi ona egin eutson kaisaŕenearen gurariari; eta bere aldetik be Pantzeska'ren zintzotasuna saritu nai-eta, Lonbay'ko markes egin eban. Ezin zitekean aurkitu iñon alkaŕentzako senaŕ-emazte egokigoagorik. Zeruak alkaŕentzako egin zituala zirudin. Seme-alaba zenbait izan zituen eta gauŕ be aundizkietako askok arein jatoŕikoak dirala aŕokeriz erakutsi nai dabe.

Adiskiderik baŕukoenentzat aukeratu eban Pantzeska kaisaŕak be. Alkaŕekin egin zituen ikasketak; alkaŕekin joaten ziran eizaldietara. Kaisaŕaren ezkutu gustien jabe izaten zan gastea. Arekin joan zan Apirka 'ra; baita Provenza'ra be. Baña ibiltaldi onen bitaŕtean bi gexoaldik jo eben eta ara nun sortu yakon ludiko arloetzazko goŕoto bizia.

Garai onetan il zan kaisaŕemea. A be emakume edeŕenetaikoa zan. Gorpua eroatera Granada'ra bialdu eban kaisaŕak Pantzeska: Ara eldu ziranean, edegi eben il-kutxatxoa eta ¡nora joanak ziran lengo arpegi naro aren edeŕtasunak! Ain egoan aldatua ta usteldua. Ikustaldi arek eragin eutson zaŕastaldiak aizatuta, erabagi zeatza artu eban Pantzeska'k: "Ez naiz egundo geyago eriotzak menderatu dagiken nagosiren otsein izango".

Ardik lasteŕ emaztea il yakon eta egutiaŕi zan. Bien bitaŕtean kaisaŕak Katalunya'ko jauŕle autu eban. Ango agintea bere gain artu ebaneko, luŕalde a dana itxura aldatu eban. Bide-lapuŕak azpiratu zituan; gaiztakeria ito eban eta angoen asaŕeak eta buŕukaldiak atertu. Bake edeŕaren jabe izan zan bereala Katalunya osoa.

Ordun asi zan bere jauregian lekaideak dagien antzeko biziera egiten. Lau edo bost orduz iñardun otoizketan; otorduko uŕiak eta barauŕaldi estuak egiazan sari; beartsu gustien laguntzale aundia zan. Aldi onetan jakin eban zerbait. Araoz izlari ospatsuaren aotik, Iñaki deunaretzaz eta idatzi eutson bere bizitzazko aolkua ari eskatuz. Aŕezkero, aren lagun aundia izan zan.

Ogetamasei urte eukazala il yakon bere emaztea. Seme bi ta alaba bat itxi eutsozan. Nagosienak ezkontza-bidez garai aretako sendirik ospatsuenetan sartu ziran. Txikiena, baŕiz, lekaimetzara joan zan.

Ara nun lotu zan, ba, Pantzezka bere buruaren jabe. Ezpai aundi barik Josu'ren Lagundia aukeratu eban. Baña Lagunai'ra sartu baño lenago, bere ondasunak eta arloak zuzendu beaŕa eukan. Bitarte onetan lekaide-bizitza egian. Goizeko ordubietan jaikitzen zan eta sei orduz jarduten zan otoizketan; egunero entzuten eban meza; baita autoŕtu ta jaunaŕtu be. Gabaz be saŕitan eleizan egon oi zan otoi-ta-otoi Bere oea luŕa izaten zan eta nekeak eta ildurak etengabe emotsozan bere buruari.

Bere salak eta ondasunak izteko eskubidea eskatu eutson Doipuruari. Bereala emon eutson arek baimena. Au zala-ta, Roma'ra bidean jaŕi zan Doipurua ikeŕtu ta bidenabaŕ Iñaki deunaren agindupean lotzeko. Gongotzain egin gura izan eban Doipuruaren asmoaretzaz jakitun izan zaneko, ixilean Roma'tik aldegin eban eta Gipuzkoa'ko Oñati-ondoko menditaŕtean ezkutatu zan.

Eukazan ondasun, sail eta mendeko dana bere seme nagusiari itxi eutsozan eta Josu 'ren Lagundi'ko jantzia artu eta apaiz egin zan

Kaisaŕak be, Doipuruaren lengo gurariari jaŕaiz, gongotzain egin gura izan eban; baña Iñaki deuna bitaŕteko ebala, aŕenga ta aŕenga aldendu eban bere burutik galtzoria. Kaisaŕaren baimena jaditsiaz gero, urten zan Gipuzkoa'tik eta bakalurira joan zan. Ibiltaldi onetan biuŕketa aundiak egin zituan Burgos'en, Valladolid 'en, Portugal'en, eta Andalucia'n itzaldien bidez eta batezbe bere apaltasunez eta egiten.

Iñaki deuna il zanean, Laynez autu eben Josu'ren Lagundiko burugo nagusi. Berekiko nai izan eban onek Pantzeska'ren laguntza; baña bitaŕte onetan, kaisaŕa, zartzaroak auldua egoala-ta, Yuste'ko lekaidetxera bildu zan eta ara Borja'ri deitu eutson. Ba-ekian onek naiko kalte egin ebela kaisaŕaren gogoan Alemania'ko eŕaberitze-aizeak, eta poz-pozik joan zan Juste'ra. Bereala aldatu eban Karla'ren gaizki-iritzia. Borja'k egin eban kaisaŕaren eriotz-itzaldia a il zaneań.

Trento'ko eleiz-batzaŕera joan beaŕa izan eben Aita Laynez'ek eta Salmeron'ek. Arein ordezkotzat eta laguntzaletzat Trento'ra joateko agindua artu eban Borja'k be. Geroago, baŕiz, Laynez il zanean, Borja autetsi eben Lagundi'ko burutzat. Gizon argi onen ardurapean alde gustietara zabaldu zan Josu'ren Lagundia. Ludi osoan sortu ta eratu ziran Lagundikoen etxeak.

Boskaŕen Pi doipuruak Turkaŕen aurkako alkaŕtasuna eratzeko Alexanderin gongotzaña bialdu eban bitaŕteko eta aren laguntzale Borja autu eban. Arlo au amaituta Italia'ra itzuli zanean, gexoaldiak jo eban Pantzeska deuna. Bere anai Lagundikoak izan zituan azken-orduan laguntzale. Eta Doipuruaren onespena ta ikurtonak artuaz gero, Jaungoikuaren aginteŕira egatu zan deun aundi ta begiko au. Au artuko dau Jaungoikuaren altzoan betiko aintza ta zoriona.

A.'TAŔ T.

Dunixi gotzaña, Errustika ta Eleuteri ziñopeak

Dunixi, Paris'ko gotzaña, Galeŕijetara eldu zan Josu-Kisto'ren irakaskixunak edasten. Kelmen doipuru deunak, Kepa deunaren ostez irugaŕena ixan zanak, bidaldu lebala uste dabe batzuk; eta Dunixi bera, lenago Atenas'ko gotzaña ıxan, eta go tzaintzea jareiki, Roma'ra eldu zala, Doipurubagana, Galeŕijetara bidez, Doipuru deunari Galeŕijetarako esku-eske. Dunixi au Paul deunak Atenas'n kistaŕtu ta Atenas'ko gotzain ixendatu leban Dunixi aremuñotaŕa edo-da. Beste batzuk, baña geruagoko aldiko Dunixi'ren bat dala uste dabe, ırugaŕen mendekua edo ziñopa il zalarik Decius agimendunaren menbian edo. Onetara uste dabenen aŕtian Tours'ek Gergori deuna ta Seber Sulpiki dira nagusi. Dana dala, Dunixi deuna Galeŕijetara jun zan Josu-Kisto'rekiko ziñezmena zabaltzen, Doipurubaren eskubaz. Lagunak ixan leuzan lan eta zabalkunde onerako; euroen aŕtian Eŕustika jauparija, eta Eleuteri jaupaltseña nagusijak. Edatsi ta edatsi, "Lutetia" ixenezko iritxuban jaŕi zan, gauŕ Paris'en bijotza egiŕen daun uritxuban. Eta kistaŕ kaŕi lagun asko batuta, jaun-gixunen guŕtzalien goŕotua irabazi leban. Oneik azkenez il egin leben, burumozturik; eta berekin Eŕustika, jaupari laguna, eta Eleu teri, jaupaltseña, be erail lebezan. Ilda gero, buruba eskuban naiko bide egin lebala esana da; ezta baña, batiñezko egija, elixuna, baño: burumoztutakuen irudijak, eskubetan buruba, antzeztuten lebenatik-edo soŕtuba.

M. B. S.

Erlojuak ondo ta merke atonduten dira, baŕijal saldu be.

Olealdekoa'tar Danel

Artekalle, 40.—Bilbao.

INGI BILDEGIA

Papelería del Oria

MORAIZ'TAR JOSEBA MIRENA

Teléfono. 154. TOLOSA

Garage Nicasio

AUTONOMIA, 32 y 34. Teléfono, 1756

Taller de reparaciones y accesorios

Alquiler de automóviles para bodas, bautizos, etcétera, a precios reducidos.

IZPAR URTENENAK

Aldundi-ixuna. - Gertakixun itun bi. - Prieto emetik. - Gixerailketea. - Jaurbatza barrija. - Aldun-batzarrak ezereztuteko erabakija

Bilbao. — Atzo arratsaldian gixareilketa lotsagarrija ixan zan Bilbao onetan. Epaltza-txaidian etoŕzan ain beste sosialiste ta orritxu batzuk zabalduten ebilan facista bati oratu ta emon-emonak egin-ostian sutots bat saŕtu eutsen bijotzean. Ogetamaŕ sosialista eldu yakozan ganera ta bertan erailda itxi eben. Ostetasun andija sortu da ori bide dala.

卐 卐 卐

Jauŕlari jaunak esan daunez gaur eratuko dabe Bizkai'ko Aldundi-ixuna. Gobernubaren gora-berak ondo ikusi-artian eztau ezer egin gura ixan, baña Laiseka'ri erantzuna emoteko, be, beriala eratu nai dau.

卐 卐 卐

Eizan juan ziralarik aŕa-semiak negargarrizko jazoera jazo yaken. Uraga'taŕ Toma ta bere semetxuba sarri jauten ziran izkilubak aŕtuta. Igandian be orixe egin eben eta txori bat il-ostian batuten juan ziranian sutots baten urten eutsen eta aŕeak il eban bere sema gaxua. Joseba Koldobika, gastetxu batzako mutilla zan eta oso matagarrija. Bere sendikuai laguntzen dautsegu samin-orduban.

卐 卐 卐

Esperanto ikasi gurean dabiltzanak batu ziran Colonia urijan eta an egin diran batzarren izparra emon dautse Laiseka'ri.

卐 卐 卐

Aragon-aldetik ona etorri ziranak, be euren zaindarijaren jayak egin biar dabezala-ta, baimena eskatu dabe. Eresi asko ta oturuntz onak. Olantxe goralduko ei-dabe zeindarijaren egun ori.

卐 卐 卐

Laudio. — Negargarrija emen jazo zana Larunbata-arratsaldian. Bultzi-bidez ebiltzan gaste on bi, uste-barik atrapau ebazan bultzi batek eta bata ordu beratan, bestia gerotxubago il ziran, Bilbao'taŕ Kauldi eta Pikatza'taŕ Pantzeska gaste abeŕtzale zintzuak ziran.

Gaur ilobiratuko dabez gaste zorigaiztoko oneik. Sendi abeŕkoyai laguntuten dautsegu tamal-ordu onetan.

卐 卐 卐

Ostikolari-aŕtian ixan diran ostikoketa bijak gorengotzat azin aukeratu geinkez. Arenas eta D. Alaves'ek jokatu eben, baña lenenguak sei tantu ta bestiak baperez geratu ziran. Barakaldo ta Erandio be etziran gorengo mallara eldu. Barakaldo'k bi ta bestiak baperez.

卐 卐 卐

Gijon-aldian itxasoz ebillan Gipuzkoa'ko ontzi bat ondatu da. "Diciembre" eritxon. Zorijonez gaizkatu ziran bertako itxastaŕ gustijak.

卐 卐 卐

Atzo Bilbao'n ixan zan Prieto dalako sosialista ori. Madrid'en zereginik eztauko edo. Aldundi-Ixunan aldun ixan zan Merodio zanaren il-alorrera etorri ei-zan.

卐 卐 卐

Bizkai'ko "Señorio" dalakuaren buru egin dauskube Bilbao eta Egia'taŕ Estepantxu. Karlatarren alderditik jaurti eben lenago, baña orain burutzat aukeratu dabe. Uar batzuk idatzi dauz Bilbaotxu onek. Primo'ren aldijan ondo bixi zala aldundijan edo esango dausku.

卐 卐 卐

Jaurbatza barrija.—Lendakaritzan ixango da Martinez Barrios, erradikala.

Gudatsein, Iranzo Engita, alderdigia.

Ikaskuntzatsein, Barnes (Domeka) erradikal-sosialistia.

...ditsein, Lara eta Zarate, erradikala.

Lateŕtsein, Sanchez Albornoz, erk. Ida... ekintzakua.

Artu-emontsein, Palomo erradikal-sosialistia.

Iragikintzatsein, Guerra del Rio, erradikala.

Lantsein, Pi eta Suñer, Esquerra kua.

Agindutsein, Rico Abello, alderdigia.

Itxastsein, Pita Rimero, Orga kua.

Salerosketatsein, Gordon Ordas, erradikal-sosialistia.

Lugintzatsein, Del Río, aurreratzalla.

Zuzutzatsein, Boteŕa Asensi, erradikal-sosialistia.

卐 卐 卐

Madrid.—Goxeko amarrak baño len urten zan Alcala Zamora bere jauregitik eta Chamberi-aldian jaupa entzun-ostian, txiatzat ainbat diru emonik, Martinez Barrios egaz batu zan. Ordu orretarako, ba, jaurbatza barrija eralduta eukoen.

卐 卐 卐

Aldun-batzarran batu ziran aldun geyenak eta bata bestiagaz burrukaldi luzia euki ebezan. Sosialistak egozan okerren aldun-batzarra ezereztutia eztabelako gura. Largo Cabaŕero'k iñuanez, eurek gogor ekingo dautse jauŕbatza orri, euren begira eztalako.

卐 卐 卐

España'ko sosialistek argiŕaldu dabe orritxu bat. Lenguan esan ebenez, gaur be ezin jasan daikie aldun-batzarra ezereztutia. Euren erruz ez ei-da ixan jauŕbatza ...eziña. Lerroux'eri jaurti dautsoe erru...tija.

卐 卐 卐

Madrid.—Gil Robles jaunai eskatu eutsen izparkarijak jaurbatza onetzaz eukan ... mua atzaldu egijela. Aldun orren gardi oraingo jauŕbatza au lako naste-borrastez ezta sekula ikusi. Akelarre baten jazo dana jazo ei-da eŕkaltsein onek idoroten. Egun gitxitarako gobernuba ixango dala esan dau.

卐 卐 卐

Erradikal askoren aŕtian asarre ... sortu da Lerroux'ek egin dauna dala-ta. Sosialistai be eŕkal-tseintza bat emon ... ela esan eban, ba, erradikalen buru ... jaun orrek. Eztabaida gorrijak sortu dira ... aldi orretan.

卐 卐 卐

Aldun-batzarretik urten zanian ... eutsen Besteiro jaunari zer uste eban jaurbatza barrijatzaz. Berari yagokona ... esan ebala-ta, aldun-batzarra ezereztu... gogor urten eutson.

卐 卐 卐

Madrid.—Epaliak zalatu dabe Balbontin aldun, España'ko eŕkalburubaren ... itz gogorrak esan dauzalako. Baita ... -eragin eben "El Socialista" izparringi... lagijan aurka diran gauzak ekarri dauzalako.

卐 卐 卐

Eŕkal-Burubak ontzat aŕtu dau Aldun-batzarra ezereztuteko erabagija. Beraz, gaur agertuko da "Gaceta" dalakuan ... beriala auteskunde barrijak gertau biaŕ dira. Datorren illaren emeretsigarren... ixango ei-dira. Eta dagonilaren zortzigarrenan aldun-batzaŕ barrijak zabalduko ...

卐 卐 卐

Barcelona.—Pozik geratu dira Catalunya'ko agintari diranak. Madrid'eko ... -berak onera jo dabelako. Ayguadé ... tsein ikusi gura eben Macia ta ... baña Pi Suñer, be, ontzakotzat aŕtu ...

Ortik eta emendik

EUZKO-IDAZLE-BATZA. — Batza onek bere araudija oniritzi du. Onirizteko Elgoibar'en igaro dan igandean ospatu zan batzaŕean, gogoz asko baña soñez gutxi bildu omen ziran.

Eztegu ezer esango etxian gelditu ziranakatik. Geuk ere orixe egin bai-genun ¿Zergatik? Igande goizetan iñora alde egitera gebendu-ta daukagulako. Eragozpen ori zorioneko egin-biaŕak jartzen dizute.

Gu ez junakin Batzaŕak ezer asko galduko etzun aŕen, batzadu ziranen aŕtean izatea atsegin izango genun.

Eta elgoibar'en izan ba-giña itz asko itzuli gabe biuŕtu biaŕ izango genula ere esan dezakegu, itz egiteko abua zabaldu orduko besten batek ere zabalduko zulako.

Guk zabalduko genun esateko: Euzkel irakuŕleak egin nai ba-ditugu euzkel eguncarija biaŕ-biaŕekua degu.

Besten batek zabalduko zun esateko: Tira, tira txo, y ametsetan ago!

卐 卐 卐

Ametsa ezta geurra, ez oraingua ere. Urtiak dira "Euzkeltzaleak" oŕtarako aŕpideak batu zitula, ta orduban "Euzkeltzaleak" biaŕ zan berotasunik askitu etzulako egiztatu gabe utzi zun ametsa. Euzko-Idazle-Batza'k ezin al lezake egiztatu?

Edo erantzun dezakegu, bai, edo eztago abeŕtzaletasunik

卐 卐 卐

Denok diyogu: "Ezta irakuŕtzen euzkeraz". Ta egija da, euzkeraz gutxi besterik ezta irakuŕtzen, da gaitz ori osakeratzeko jartzen duten osakai bakaŕa aû da: "Erdi euzkeraz ta erdi gasteleraz idatzi, urijak itz egiten dun eran".

¿Ori naikua ete, izango litzake euzkel irakuŕliak ugaritzeko? Ez, nere ustez ezlitzake naikua izango.

¿Gauŕ izpeŕingijak gasteleraz argitaltzen diran bezela, euzkeraz argitalduko ba-lirake ta gauŕ euzkel-atalak argitaltzen diran bezela gastelera-atalak argitalduko ba-lirake, irakuŕiko ete, litzake gasteleraz irakuŕtzen dan ainbat? Ezta gutxigorik ere ezlitzake irakuŕiko. ¿Zergaŕik? Erak atsegin duten irakuŕgairik ez lutekelako arkituko.

Ikusi dezagun. Gauŕ izpaŕingija artzen dutenetan 100'dik 50'ek zer irakuŕtzen dute? Erailketak, beribilak alkaŕ jo dutela, bultziak bat edo bat azpijan aŕapatu dula, kirolak, itzeikizun urtenenak eta abaŕ. Au da. izpaŕ-beŕijak.

Bai-ta uriko izpaŕak ere irakuŕtzen dituzte, baña abek euzkeraz dakiyenak euzkeraz ta erderaz irakurtzen dituzte.

Aŕatzen ditudan oyek dira esan bezela, askok eta askok irakurtzen dituzten idazki bakaŕak, izpaŕ-beruak, eta denak gasteleraz argitaltzen ba-dira ta eŕestazun gustijak gastelerari ematen ba-zayo zail xamar iruitzen zat euzkel-irakuŕleak egitea.

Euzkel - egunkaririk eztegun bitaŕtean idazleak bestek irakuŕiko eztitun ... ugari izpaŕingijak argtalduko dtuzte.

"EUZKO-EKINTZA,,'KUAK. — ...maŕaga'n Euzko-Ekintza irazi dute, ta ...rotako larunbatean (irala'k 30) itzeikizun izan zuten. Ez giñan entzuliak izan da ...tegu onetzaz ezer esango, baña beste ... baitzaz itz egin biaŕ degu.

¿Zertarako irazi dute "Euzko-Ekintza"? ¿Abeŕtzaletasunaren alde lan egiteko? ... Euzko-Alderdi-Jeltzalea'ren arerijo izateko?

Eta galdera au egiŕen dezu, Jeltzalien eskubetan Ekintzara juteko deitzen ... ten oŕitxu asko ikusi ditugulako.

Oŕitxu abek ikusi ditugu bai Zumarraga'ko Jeltzalien eskubetan, da bai Uŕetxu'ko Jeltzalien eskubetan.

Lan au Ekintzari bakaŕik begiratuta ongi egogo da, baña abeŕtzaletasunari begira benetan lan txirua da.

Eztet uste iñoŕ askok erantzungo ... nik egin diyoten deyari, ta nor-baitek ...tzun ba-diyo eztezala uste Ekintzan alderdikidetzeagatik abeŕtzale obia izango ... nik.

Abeŕtzaletasuna ezta egitarabetan bakarrik atzaltzen. Abeŕtzaletasuna egitarabetan baña obekigo egintzatan atzaltzen da. Euzko-Ekintza'ren orain arteko egintzak ba-dakizute zelakuak izan diran.

Gañera euzkotaŕ maŕia ¿zerk asetzen ditu zure nabaimenak Jaun-Goikua eta Lege-Zaŕa'k asetzen ezpa ditu?

IGANDEAN AIZPURUTXO'N.—Datoŕen igandean J. L. da agindarijak ...bentzen ezpa dute, azkaitiarak antolatu... jai abeŕkoi polita ospatuko da.

Izango dira elizkizunak, txistularijak, ezpatadantzarijak, izlarijak eta abaŕ.

Nortzuk itz egingo duten ziuŕ eztakigu, aŕen argitalduko ditugu entzun ditugunak. Urzelai andereñua, Lazkano ta G...rin.

Ba-dakizute abeŕtzaliak nora jo dezaken zuten igandean. ¡Aizpurutxo'ra!

AŔI GOTZON.

Pinturas, Esmaltes y Barnices de la casa

Thos Parsons & Sons

ACEITE DE LINAZA

"EL CABALLO"

Unico y exclusivo representante, Joaquín de Gárate, Naja, 7. Tel. 16...

ARANA

SUCESOR DE SEVILLA

SEGUROS

Banco de España, 3, 2.° T. 11...

EUZKELDUN TXAPEL OLA

Boinas Elósegui

TOLOSA

TXIKORO (ACHICORIA) BAKE